

ANALIZA OBRTNE IMOVINE

1

Podgorica, 2020.

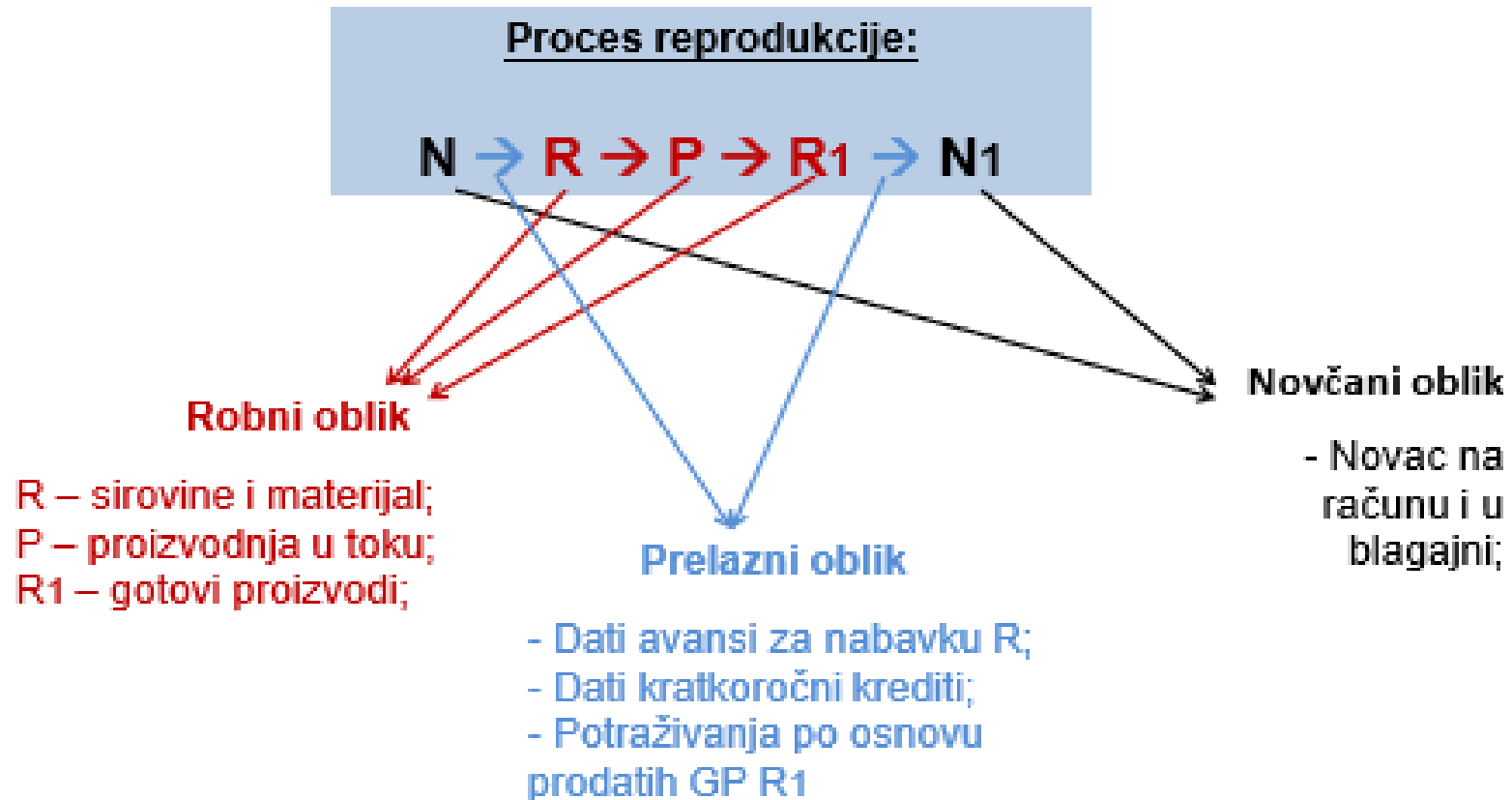
ŠTA JE OBRтна IMOVINA?

- **Obrtna imovina** je dio poslovne imovine preduzeća koja svoju vrijednost (po pravilu) u cjelosti prenosi na proizvod nove upotrebne vrijednosti.
- **Obrtna sredstva** su sredstva čiji je koeficijent obrta 1 ili veći od 1 (u toku jedne godine se obrnu više od jednog puta).

- **Proces reprodukcije:**

- $N \longrightarrow R \longrightarrow P \longrightarrow R1 \longrightarrow N1$

Pojavni oblici obrtne imovine su: robni, prelazni i novčani.



ANALIZA OBRTNE IMOVINE OBUHVATA:

- a) Analizu strukture obrtne imovine;
- b) Analizu obrta obrtne imovine;
- c) Analizu promjene brzine obrtanja obrtne imovine i rok povraćaja

ANALIZA STRUKTURE OBRTNE IMOVINE

- Pri analizi strukture obrtne imovine pozicije imovine se grupišu na osnovu stepena likvidnosti (od najmanje likvidnim, ka najlikvidnijim oblicima obrtne imovine).
- Obrtna imovina:
 1. Dati avansi za obrtnu imovinu
 2. Unaprijed plaćeni troškovi (AVR)
 3. Materijal
 4. Nedovršena proizvodnja
 5. Gotovi proizvodi
 6. Kratkoročni finansijski plasmani
 7. Nefakturisana potraživanja (AVR)
 8. Kupci i druga potraživanja iz poslovanja
 9. Gotovina i ekvivalenti

Analiza strukture obrtne imovine podrazumijeva mjerenje učešća svakog oblika obrtne imovine u ukupnoj obrtnoj imovini.

Važno: Struktura obrtne imovine može biti kontinuirana i diskontinuirana!

ANALIZA OBRTA OBRRTNE IMOVINE

- **Obrt obrtne imovine** pokazuje koliko se puta obrtna imovina obrnula u periodu za koji se mjeri obrt (ukoliko je **obrt** veći, veća je **efikasnost obrtne imovine**).

$$K = \frac{\text{Efekat obrtne imovine}}{\text{Masa}} = \frac{\text{Efekat obrtne imovine}}{\text{Prosječna vrijednost obrtne imovine}}$$

- **Broj dana trajanja obrta** pokazuje koliko je dana trajao jedan obrt imovine (ukoliko je manji broj dana, veća je **efikasnost obrtne imovine**).

$$T = \frac{\text{Broj kalendarskih dana u godini}}{\text{Koefic. obrta}}$$

Napomena: Prosječna vrijednost obrtnog sredstva =
(obratno sredstvo u T_0 + obratno sredstvo u T_1)/2

OBRT OBRTNE IMOVINE MOŽE SE MJERITI ZA:

- ✓ Ukupnu obrtnu imovinu;
 - ✓ Zalihe materijala;
 - ✓ Zalihe nedovršene proizvodnje;
 - ✓ Zalihe gotovih proizvoda;
 - ✓ Zalihe robe;
 - ✓ Potraživanja od kupaca;
- U ovom dijelu ćemo mjeriti koeficijent obrta i broj dana trajanja obrta i za obaveze prema dobavljačima u kontekstu potrebne analize.

○ Koeficijent obrta ukupne obrtne imovine

- $Ko = \text{Prihod od prodaje} / \text{prosječna ukupna obrtna imovina}$
- $T = 365 / Ko$

Pod pretpostavkom da je vrijednost koeficijenta obrta = x , a vrijeme trajanja obrta y dana **komentar** bi se formulisao na sledeći način:

U toku perioda t_1 , ukupna obrtna imovina se obrnula x puta, pri čemu je jedan obrt imovine u prosjeku trajao y dana.

○ Koeficijent obrta materijala:

- $Ko = \text{trošak materijala} / \text{prosječna vrijednost materijala}$
- $T = 365 / Ko$

Ukoliko u bilansu nije dat trošak materijala, isti računamo na sledeći način:

Materijal		Trošak materijala	
D	P	D	P
Početno stanje	EFEKAT	EFEKAT	
+ Nabavka materijala	Krajnje stanje		

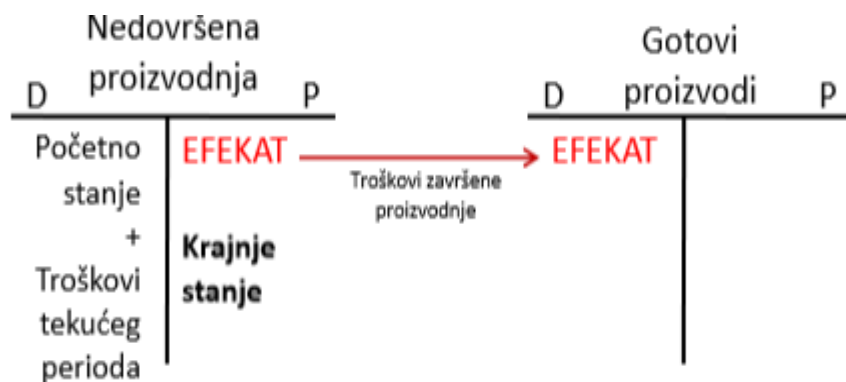
A red arrow points from the 'EFEKAT' value in the 'Materijal' table to the 'EFEKAT' value in the 'Trošak materijala' table.

Komentar: U toku perioda t_1 materijal se obrnuo x puta pri čemu je obrt materijala u prosjeku trajao y dana.

o Koeficijent obrta nedovršene proizvodnje

Ko = trošak završene proizvodnje/prosječna vrijednost zaliha nedovršene proizvodnje

$$T = 365/Ko$$



Komentar: U toku perioda t_1 nedovršena proizvodnja se obrnula x puta, pri čemu je jedan obrt u prosjeku trajao y dana.

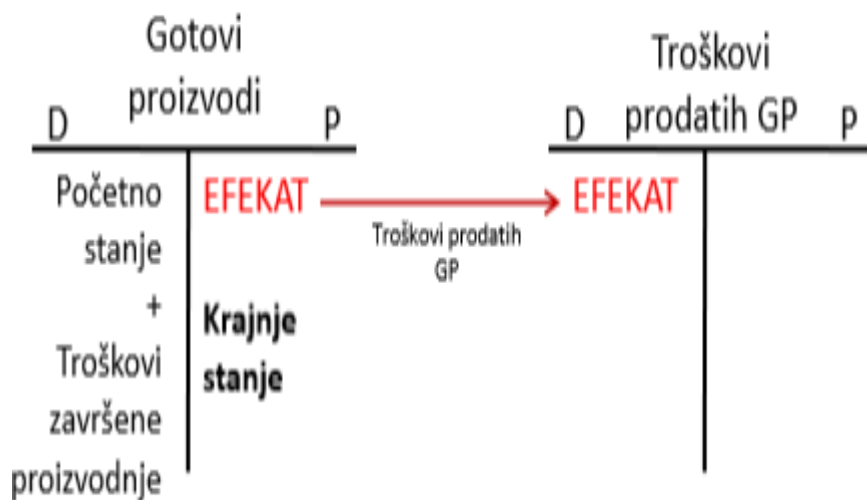
Napomena: Trošak tekućeg perioda se može izračunati na sledeći način:

1. $TTP = \text{Poslovni rashodi} - \text{NVPR}$
2. $TTP = \text{Tr. Materijala} + \text{tr. Amort. i rezervisanja} + \text{tr. zarada} + \text{tr. proizvodnih usluga} + \text{nematerijalni troškovi}$

○ Koeficijent obrta gotovih proizvoda

○ K_o = trošak prodatih gotovih proizvoda / prosječna vrijednost zaliha gotovih proizvoda

○ $T = 365 / K_o$

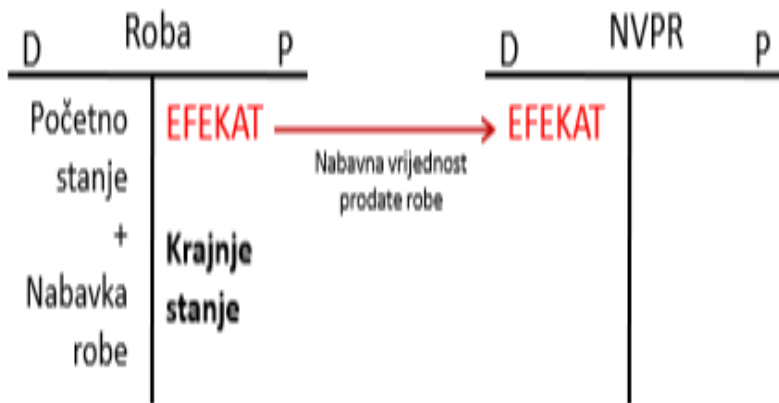


U toku perioda t1, gotovi proizvodi su se obrnuli x puta, pri čemu je jedan obrt trajao u prosjeku y dana.

○ Koeficijent obrta robe

○ $Ko = NVPR / \text{prosječna vrijednost zaliha robe}$

○ $T = 365 / Ko$

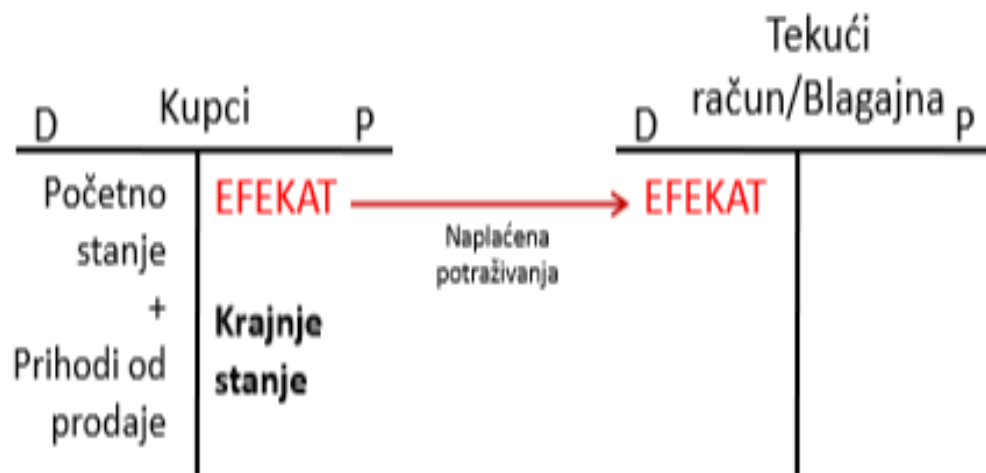


Komentar: U toku perioda t_1 , roba se obrnula x puta, pri čemu je jedan obrt u prosjeku trajao približno y dana.

○ Koeficijent obrta kupaca

○ **Ko**=naplaćena potraživanja od kupaca/prosječna vrijednost kupaca

○ $T=365/Ko$



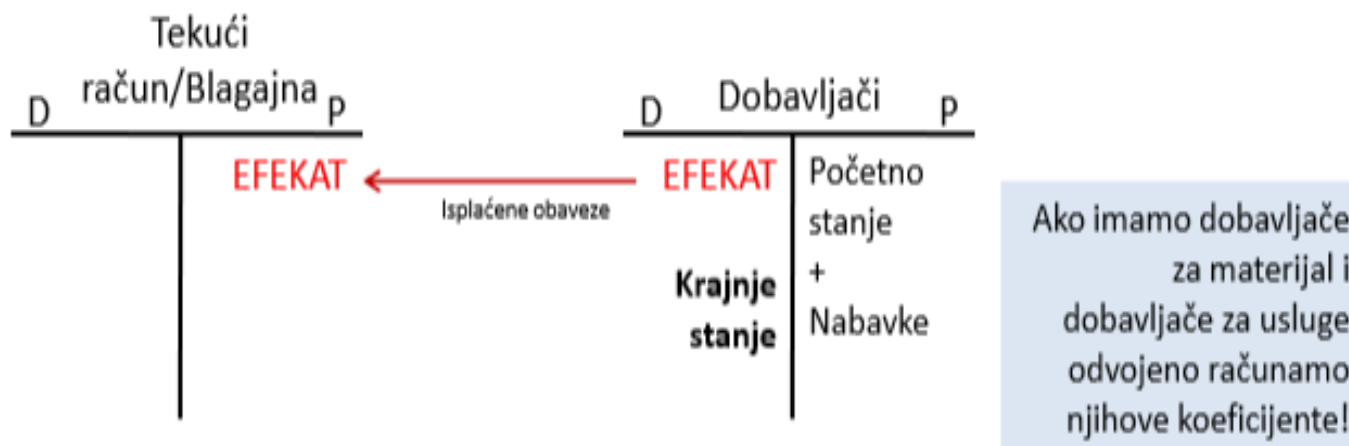
Ako imamo **mjenična potraživanja** treba ih uključiti sa kupcima!

Komentar: U toku perioda t1 potraživanja od kupaca smo naplatili x puta, pri čemu je jedna naplata u prosjeku trajala y dana.

KOEFICIJENT OBRTA DOBAVLJAČA:

○ **K_o**= plaćene obaveze prema dobavljačima/prosječna vrijednost dobavljača

○ **T**=365/K_o



Komentar: U toku perioda t1 obaveze prema dobavljačima smo izmirili x puta, pri čemu smo obaveze u prosjeku isplaćivali y dana,

ODNOS BROJA DANA TRAJANJA OBRTA KUPACA I DOBAVLJAČA

1)	Broj dana vezivanja potraživanja od kupaca	=	Broj dana vezivanja obaveza prema dobavljačima
2)	Broj dana vezivanja potraživanja od kupaca	<	Broj dana vezivanja obaveza prema dobavljačima
3)	Broj dana vezivanja potraživanja od kupaca	>	Broj dana vezivanja obaveza prema dobavljačima

1. Dobra situacija $T_k = T_d$
2. Najbolja situacija $T_k < T_d$, jer prije naplaćujemo potraživanja nego što isplaćujemo obaveze, pa se očekuje održavanje likvidnosti.
3. Losa situacija $T_k > T_d$

ANALIZA INVESTIRANOG KAPITALA I EFIKASNOSTI IMOVINE

$$\text{Stopaprinosa na inv.kapital} = \frac{\text{Prihodi od investiranog kapitala}}{\frac{\text{Inv.kapitalu } T_0 + \text{Inv.kapitalu } T_1}{2}}$$

Prihodi od investiranog kapitala su:

- a) Prihodi od zakupa (od investicionih nekretnina);
- b) Prihodi od finansiranja (datih dugoročnih kredita);
- c) Prihodi od akumulirane dividende na otkupljene sopstvene akcije (ukoliko postoje);
- d) Prihodi od finansiranja po osnovu obrtne imovine;

Komentar: Na jedan euro investiranog kapitala ostvareno je X eura prihoda od investiranog kapitala.

ANALIZA EFIKASNOSTI IMOVINE

Analiza efikasnosti imovine može se analizirati na osnovu:

- a) Koeficijenta obrta ukupne poslovne imovine;
- b) Roka povraćaja imovine;

5a) Koeficijent obrta ukupne poslovne imovine

$$K_{o,i} = \frac{\text{Ukupan prihod}}{\frac{\text{Uk.imovina}_{T_0} + \text{Uk.imovina}_{T_1}}{2}}$$

Ukupan prihod je Poslovni + Finansijski + Ostali prihod (informacija iz Bilansa uspjeha).

Komentar: Na jedan euro ukupne poslovne imovine ostvareno je X eura ukupnog prihoda.

ROK POVRAĆAJA IMOVINE

Pokazuje broj godina u kome će uložena sredstva u imovinu biti vraćena u gotovinu.

$$\text{Rok povracaja} = \frac{\frac{\text{Uk.imovina u To} + \text{Uk.imovina u T1}}{2}}{\text{Godišnji neto novčani tok}}$$

Godišnji neto novčani tok čini:

- a) Neto dobitak;
- b) Amortizacija;
- c) Dugoročna rezervisanja.

Komentar: Ukupnoj imovini je potrebno X godina da bi ponovo bila vraćena u gotovinu.

ZADATAK 1

- Na osnovu datog BS i BU:

Naziv pozicije	To	T1
Zemljište	104,000	95,500
Građevinski objekti	315,000	308,000
IV građevinskih objekata	(98,500)	100.000
Oprema	395,000	450.000
IV opreme	99.500	(142,000)
Dugoročni plasmani	27,200	32,000
Materijal	335,000	356,000
Proizvodnja	249,500	244,000
Gotovi proizvodi	368,000	358,000
Kupci	128,000	142,000
Mjenice	17,000	19,950
Čekovi	0	350
Žiro-račun	42,500	55,000
Ukupna aktiva	1,783,200	1,818,400

Naziv pozicije	To	T1
Sopstveni kapital	1,002,200	1,077,700
Dugoročni krediti	460,000	424,800
Kratkoročni krediti	142,000	95,600
Dobavljači za materijal	78,000	96,900
Dobavljači za usluge	24,000	26,400
Obaveze za plate	77,000	97,000
Ukupna pasiva	1,783,200	1,818,400

Bilans uspjeha za T1 period:

Poslovni prihodi	1,165,000
Prihodi od prodaje	1,110,000
Prihodi od zakupa	55,000
Poslovni rashodi	1,089,500
Troškovi materijala	850,000
Troškovi usluga	25,000
Troškovi plata	155,000
Amortizacija	44,000
Promjena vrijednosti zaliha učinaka	15,500
Rezultat	75,500

IZRAČUNATI KOEFICIJENTE OBRTA:

- 1) ukupnih obrtnih sredstava;
 - 2) materijala;
 - 3) nedovršene proizvodnje;
 - 4) gotovih proizvoda;
 - 5) potraživanja od kupaca i mjeničnih potraživanja;
 - 6) dobavljača za materijal;
 - 7) dobavljača za usluge;
 - 8) ukupnih obaveza prema dobavljačima.
- Uporediti vremena obrta potraživanja od kupaca i mjeničnih potraživanja sa vremenom obrta obaveza prema dobavljačima i komentarisati datu relaciju.

REŠENJE:

- 1) Ko ukupnih obrtnih sredstava=0.959
- 2) Ko materijala=2.46
- 3) Ko nedovršene proizvodnje=4.37
- 4) Ko gotovih proizvoda= 3
- 5) Ko potraživanja od kupaca i mjeničnih potraživanja=
7.13 Tk=51 dan
- 6) Ko dobavljača za materijal=9.74
- 7) Ko dobavljača za usluge=0.897
- 8) Ko ukupnih obaveza prema dobavljačima=7.76
Td= 47 dana

- $T_k > T_d$ – loa situacija, jer prvo moramo da izmirimo obaveze, pa tek onda da naplatimo potraživanja.

Na osnovu podataka iz Bilansa stanja i Bilansa uspjeha u okviru zadatka 1, izračunati stopu prinosa na investirani kapital.

U okviru Bilansa stanja pozicije Investiranog kapitala su Dugoročni plasmani. U okviru Bilansa uspjeha Prihodi od investiranog kapitala su Prihodi od zakupa.

$$\text{Stopaprinosa na inv. kapital} = \frac{\text{Prihodi od investiranog kapitala}}{\frac{\text{Inv. kapitalu To} + \text{Inv. kapitalu T1}}{2}}$$

$$\text{Stopaprinosa na inv. kapital} = \frac{\text{Prihodi od zakupa}}{\frac{\text{Dug. plasmaniu To} + \text{Dug. plasmaniu T1}}{2}}$$

$$\text{Stopaprinosa na inv. kapital} = \frac{55.000}{\frac{27.200 + 32.000}{2}} = 1,86$$

Komentar: Na jedan euro investiranog kapitala ostvareno je 1,86 eura prihoda od investiranog kapitala (prihoda od zakupa).

Na osnovu podataka iz Bilansa stanja i Bilansa uspjeha u okviru zadatka 1, izračunati Ko ukupne imovine.

Pretpostavka: Nemamo finansijskih i ostalih prihoda!
Ukupni prihod = Poslovni prihod

$$K_{o,i} = \frac{\text{Ukupni prihod}}{\frac{\text{Uk. imovinau To} + \text{Uk. imovinau T1}}{2}}$$

$$K_{o,i} = \frac{1.165.000}{\frac{1.783.200 + 1.818.400}{2}} = 0,65$$

Komentar:

- 1) Na jedan euro ukupne poslovne imovine ostvareno je 0,65 eura ukupnih prihoda
- 2) Ukupna poslovna imovina se u toku godine obrnula 0,65 puta.

Na osnovu podataka iz Bilansa stanja i Bilansa uspjeha u okviru zadatka 1, izračunati rok povraćaja imovine preduzeća.

$$\text{Rok povracaja} = \frac{\frac{\text{Uk. imovinau To} + \text{Uk. imovinau T1}}{2}}{\text{Godišnji neto novčani tok}}$$

$$K_{o,i} = \frac{\frac{1.783.200 + 1.818.400}{2}}{75.500 + 44.000} \approx 15 \text{ godina}$$

Godišnji neto novčani tok čini:

Neto dobitak 75.500 + Amortizacija 44.000

Komentar: Ukupna imovina preduzeća će biti pretvorena u gotovinu za približno 15 godina.

milica.v@ucg.ac.me
milica.v080@gmail.com